

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност *доцент*
по специалността **Музикознание и музикално изкуство**
(средновековна музика), шифър 05.08.02 (8.3),
обявен за нуждите на **сектор Музика** в ДВ бр. 38/26.05.2015 г.

Единствен кандидат: гл. ас. д-р Явор Димов Генов

от проф. Явор Конов, д-р, д.н.

Департамент Музика, Нов български университет

Колегата д-р Явор Генов представя материали за конкурса за заемане на длъжността *доцент*, които осветляват и защитават научните му занимания, достиженията му и потенциала му като музикант теоретик и практик, респ. кандидат по този конкурс за доцент.

В най-голяма степен изследователската дейност на д-р Явор Генов може да се види по доктората му, компаративно изследване върху една от основните музикално-богослужебните книги на латинското християнство – антифонара (2008): обособяване на книгата, структурни и съдържателни белези, изменения при предаването на съдържанието, възраждане на репертоара за Божествената служба през XX век до Втория Ватикански събор.

Всичко това д-р Генов осъществява въз основа на наблюдения върху древен и константен пласт от богослужебното, респективно и певческо последование – това на Великия пост, като едновременно в дисертацията си въвежда в научно обръщение антифонара от Националната библиотека, останал

непознат до момента. Така кандидатът в самото начало на изследователския си път се насочва към слабо познати за науката у нас зони, като ги въвежда в българското изследователско пространство.

Към това следва да се добави изпълнителско присъствие на д-р Явор Генов у нас и по света, с лютневи инструменти като тези от епохите на Ренесанса и Барока, което го нарежда сред представителите на новата тенденция в европейското познание за ранната музика, съчетаващи теоретичното задълбочаване в музикалната материя, и едновременно с това нейното звуково реализиране. (Historically Informed Performance; или Historically Informed Preparation of the Performance, както казва съвременният клавесинист, органист и музиколог Davitt Moroney, роден през 1950.) Като лютнист и басо-континуо изпълнител концертира на престижни европейски сцени като *Lufthansa Baroque music*, Лондон; *Musica Antiga de Barcelona*; *Oude Muziek*, Утрехт; *MA Festival*, Брюж; *Златната маска*, Москва в партньорство с водещи ансамбли за стара музика. Д-р Генов осъществява два солови записа за холандската компания *Brilliant Classics* – 1) интегрален запис на първата книга за лютня на Капсбергер и сонати за архилютня на почти непознатия днес автор Джовани Цамбони, и 2) три компактдиска за същата фирма с камерна музика на А. Вивалди и Г. Ф. Телеман.

Педагогическата дейност на д-р Явор Генов намира израз в лекционния курс за АМТГИИ, Пловдив и семинарите в Американския университет в Благоевград, насочени към теоретични и изпълнителски проблеми на старата европейска музика. Всичко това защитава кандидата като активна и изявена фигура в българското и международно музикално пространство.

Основно за конкурса е изследването на д-р Явор Генов „Латински песнопения за светци, почитани в Източната и Западната църква (св. св. Кирил и Методий, св. Николай от Мира, св. Георги и св. св. Козма и Дамян)“, както и съпътстващите го публикации (9 на брой). Материалите са посветени отново на проблематиката на латинската монодия в репертоара за Божествената служба, но насочени към различен дял на богослужението – санкторалният цикъл и

певческия репертоар за конкретни светителски памети. Въз основа на представеното в тези материали, д-р Генов посочва основните приноси на работата си. Изследването значително разширява периметъра на проучваните обекти, останали, по думите на Я. Генов, неразглеждани специално от изследователите. Такъв самостоятелен обект е всяка от проучваните служби, за която по думите на автора е необходимо „отделно и независимо изследване на всяка служба и съответния ѝ певчески репертоар (всяко от които е поместено в отделна глава на настоящия текст)“. Казаното би следвало да отговаря на критерия за незасегнати от науката зони на познанието изобщо, но освен това разработените отделни проучвания значително разширяват информацията за грегорианското пеене у нас, което от своя страна полага основа за навлизане чрез българския език в тази материя (*Приноси 1, 2*). С особен интерес за българската наука е проучването на службите за светите братя Кирил и Методий. От една страна то допълва познанията ни относно развитието и разпространението на тяхната памет, особено извън територията на славянските общности, от друга, поради изведения факт за късно формирания певчески репертоар за тях, се предлага картина на любопитния въпрос за процеса на компилиране на богослужебни мелодии през XX в. в традицията на средновековната певческа практика.

Всяко проучване от типа на предложеното от д-р Явор Генов неизбежно носи характера и спецификата на интердисциплинарност. По силата на предварително зададените от своя автор цели и параметри, изследването се нуждае от систематизиране и обобщение на голям брой данни от общоисторически, богослужебен, агиографски и палеографски порядък, чрез което да се очертае „обобщена картина на известното по тези въпроси“ – установяване, разпространение на разглежданите памети, поява и развитие на музикалния репертоар за тях (*Принос 4*). Изхождайки от тази необходима база, д-р Генов осъществява конкретните си проучвания върху самите мелодии за светителските служби. Въз основа на поставените въпроси „от музикалната процесуалност“ на разглеждания репертоар д-р Генов дава основания за

формиране на хипотези относно периоди и начин на формиране на самия репертоар. Също така, по косвен път се разкриват някои мисловни модели при формирането на конкретни мелодически структури – музикално подчертаване и изясняване на смисъла на текста, употреба на т. нар. „златна“ или „божествена“ пропорция и т.н.“. Все явления, които бихме могли да проследим в преноса им към следващите етапи от историята на западноевропейската музика (*Принос 5*).

Разработката на д-р Генов прекрачва границата на специфичната зона на грегорианския хорал, като се фокусира върху службата за св. Кирил и Методий в амброзианската музикално-литургична практика. Като сфера на познанието, която се засяга за първи път у нас, тя е въведена със съпътстваща основна информация за спецификите на тази традиция и нейните отлики от грегорианския ѝ еквивалент (*Принос 6*).

В края на коментара си ще акцентирам върху първата глава в изложението на Явор Генов (съвсем не последна по място като приносност) – главата, която разглежда понятийността на латинската монодия. Този дял от изследването не само отговаря на нуждата, но дори на неотменимото, неизбежно задължение на музикологията понятийният апарат да бъде специално обговорен, особено когато се отнася до слабо позната и малко засягана сфера на познанието у нас. Д-р Генов коментира понятия от порядъка на музикално-богослужебните кодекси на Запада, певческите жанрове на монодията и сферата на мелодическото сегментиране. “В материала се отчита изначалната сложност при избора на конкретна понятийност (вкл. на Запада), предвид това, че последната е особено гъвкава и изменчива през самото Средновековие, и неизменно варира между различните автори, което остава валидно и в съвременната изследователска литература. Поради това специално се подчертава разграничението от абсолютизацията на терминологичния апарат, а задачите в тази глава се ограничават само до предложение на гледна точка за обговарянето на конкретни обекти“ (*Принос 3*).

С оглед на по-лекото и достъпно възприемане на текста бих препоръчал на д-р Явор Генов по-внимателна и пестелива употреба на чуждици и

прекомерно натоварени изречения, които не допринасят повече за качествата на изследването. (За всеки случай отбелязвам, че това казвам много често на музиколози... То не е нещо специфично само за колегата Генов.)

Имам лични положителни впечатления от д-р Явор Генов като учен и изследовател, лектор, събеседник и изпълнител на лютня (в случая ренесансов тип) от участието му на 13 октомври 2015 г. от 10.30 до 12.30 ч. в семинара „Музикално-културни практики” в салона на Института за изследване на изкуствата към БАН, София 1000, ул. „Кракра” 21. Впечатляваща е информираността му в областта на старата европейска музика и в частност на тази за лютневите инструменти. Познава не само техните конструктивни, акустически и изпълнителски параметри, но и структурните и стилистични същности и особености на музиката, писана за тях тогава и изпълнявана на тях и сега. За това безспорно са допринесли и контактите му с чуждестранни изпълнители и теоретици.

Д-р Явор Генов работи в този институт вече 6 години, понастоящем е главен асистент. Ето защо считам, че академичното му израстване е напълно навременно и дори необходимо. То е обосновано от научните качества и потенциал на кандидата, изявиени в неговите изследвания, публикации и практическо музициране.

Документите, с които Я. Генов кандидатства, изследователската му активност в Института за изследване на изкуствата към БАН, позицията му на активен концертиращ изпълнител и преподавател ми дава достатъчно основания да дам положителното си становище гл. ас. д-р Явор Генов да бъде избран за академичната длъжност *доцент* по специалността *Музикознание и музикално изкуство (средновековна музика)*, шифър 05.08.02 (8.3), обявен за нуждите на сектор *Музика* в ДВ бр. 38/26.05.2015 г.

София, 16 октомври 2015 г.

(Проф. Явор Конов, д-р, д.н.)